

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ & ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΜΔΕ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια μπορεί να επιλέξει μεταξύ της εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.) ή την παρακολούθηση δύο (2) Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής (Μ.Ε.Ε.). Σε περίπτωση που ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια έχει επιλέξει την εκπόνηση Μ.Δ.Ε. υποχρεούται, στο Γ' Εξάμηνο Σπουδών, να την εκπονήσει ατομικά και να την υποστηρίξει δημόσια με επιτυχία. Το θέμα της Μ.Δ.Ε. πρέπει να εντάσσεται στο αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και να αξιοποιεί τις γνώσεις που αποκτήθηκαν στα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και σε συγκεκριμένες εφαρμογές.

Σχετικά με την ανάληψη, εκπόνηση και υποστήριξη της Μ.Δ.Ε. ορίζονται τα εξής:

1. Αίτηση - Υποβολή θέματος

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια καλείται να δηλώσει εάν θα εκπονήσει Μ.Δ.Ε. ή θα επιλέξει Μ.Ε.Ε. Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια που θα επιλέξει να εκπονήσει Μ.Δ.Ε., θα πρέπει μέχρι το τέλος του Β' εξαμήνου σπουδών να υποβάλλει αίτηση στη Συντονιστική Επιτροπή, δια μέσου της Γραμματείας του Π.Μ.Σ., στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της Μ.Δ.Ε. και ο/η προτεινόμενος/η Επιβλέπων/ουσα Καθηγητής/τρια. Στην αίτηση επισυνάπτεται η **Πρόταση της Μ.Δ.Ε.** καθώς και η έγγραφη σύμφωνη γνώμη του/της Επιβλέποντος/ουσας Καθηγητή/τριας.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες οι οποίοι/ες δεν καταθέτουν την αίτηση εντός των χρονικών ορίων που ορίζονται από τον Κανονισμό, μεταθέτουν με δική τους ευθύνη, κατά ένα τουλάχιστον ακαδημαϊκό εξάμηνο, την έναρξη εκπόνησης της Μ.Δ.Ε.

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια που θα επιλέξει να παρακολουθήσει Μ.Ε.Ε. θα πρέπει μέχρι το τέλος του Β' Εξαμήνου Σπουδών να υποβάλλει αίτηση, στην οποία θα δηλώνει τα Μαθήματα Επιλογής που επιθυμεί να παρακολουθήσει.

2. Επίβλεψη Μ.Δ.Ε.

Η Συντονιστική Επιτροπή ύστερα από αίτηση του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας, ορίζει τον/την Επιβλέποντα/ουσα Καθηγητής/τρια της Μ.Δ.Ε. και συγκροτεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 παρ. 4 του ν. 4485/2017, την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η Επιβλέπων/ουσα Καθηγητής/τρια.

Η Μ.Δ.Ε. εκπονείται από τον/την μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια, και είναι προϊόν πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας. Για το σκοπό αυτό, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες υπογράφουν δήλωση περί μη προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας.

Δεν είναι δυνατή η αλλαγή του θέματος της Μ.Δ.Ε. του/της φοιτητή/τριας, παρά μόνο με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της Επιβλέποντος/ουσας Καθηγητή/τριας.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΜΔΕ

Η έκταση της Πρότασης ΔΕΝ θα πρέπει να ξεπερνά τις ΠΕΝΤΕ (5) σελίδες χωρίς τα παραρτήματα (συμπεριλαμβανομένης της Βιβλιογραφίας)

Το περίγραμμα της Πρότασης έχει ως εξής:

- Γραμματοσειρά *Calibri*, μέγεθος 10, διάστημα 1,5

Σελίδα τίτλου

Η σελίδα τίτλου της Πρότασης Μεταπτυχιακής Διατριβής σας πρέπει να περιέχει τις παρακάτω πληροφορίες:

- (α) Τον τίτλο της Διατριβής, τοποθετημένο στο κέντρο πέντε (5) εκατοστά κάτω από την κορυφή της σελίδας.
- (β) Το όνομα σας, τοποθετημένο στο κέντρο 2.5 εκατοστά κάτω από τον τίτλο.
- (γ) Την ακόλουθη δήλωση, μέσα σε ολόκληρα περιθώρια, 2.5 εκατοστά κάτω από τ' όνομα σας:

Πρόταση Μεταπτυχιακής Διατριβής που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για την μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημιουργική και Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή» του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Δημοκρίτειου Παν/μίου Θράκης στην Ειδικευση (γράφεται ο τίτλος της κατεύθυνσης, για παράδειγμα, «Δημιουργική Φυσική Αγωγή»).

- (δ) Στο χαμηλότερο μισό της σελίδας, τοποθετήστε στο κέντρο, τις παρακάτω λέξεις:

Κομοτηνή: 202__ (Η χρονολογία της σελίδας τίτλου θα πρέπει ν' αναφέρεται στο έτος αποδοχής της διατριβής)

- (ε) Στη δεξιά πλευρά, τις παρακάτω λέξεις:

το όνομα του/της Επιβλέποντος/ουσας Καθηγητή/τριας καθώς και η βαθμίδα του/της.

Εισαγωγή

- Παράθεση σύντομης και απόλυτα σχετικής, βιβλιογραφικής ανασκόπησης

Η εισαγωγή αρχίζει με κάποιες γενικές έννοιες που βασίζονται σε θεωρίες και συνεχίζεται με πιο συγκεκριμένες έννοιες, οι οποίες έχουν πλέον σχέση με την έρευνα που παρουσιάζεται. Γίνεται συνοπτική ενημέρωση του αναγνώστη για τις έρευνες που έχουν γίνει στο παρελθόν, παραθέτοντας τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν οι προηγούμενοι ερευνητές. Παρατίθενται επίσης τυχόν διαφωνίες μεταξύ των ερευνητών σχετικά με το θέμα. Συνήθως, στις αναφορές άλλων ερευνών εντοπίζονται μεταβλητές η σχέση των οποίων δεν έχει ελεγχθεί. Σε αυτό ακριβώς το στοιχείο στηρίζεται η διατύπωση του προβλήματος της προτεινόμενης έρευνας. Η διατύπωση αυτή πρέπει να είναι σύντομη, αλλά σαφής ώστε να διευκολύνει τον καθορισμό του σκοπού της έρευνας, ο οποίος ακολουθεί την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας.

- Σκοπός της έρευνας

Στη διατύπωση του σκοπού, η των σκοπών, της έρευνας, στον οποίο πρέπει να καθορίζονται τόσο οι ανεξάρτητες όσο και η εξαρτημένη ή οι εξαρτημένες μεταβλητές.

- Πρακτική σημασία της έρευνας

Αναφέρονται οι πρακτικές προεκτάσεις της έρευνας και η χρησιμότητα της για άλλους ερευνητές ή σχετικούς επαγγελματίες (πχ. Προπονητές, Εκπαιδευτικούς κλπ.).

- Ερευνητικές υποθέσεις της έρευνας

Τα αναμενόμενα, κατά τον ερευνητή, αποτελέσματα της έρευνας.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

- **Μηδενικές/Στατιστικές υποθέσεις της έρευνας** (Δεν ισχύει για μελέτη Ανασκόπησης Βιβλιογραφίας)
Κάθε μηδενική υπόθεση θα πρέπει να αντιστοιχεί και σε ένα στατιστικό αποτέλεσμα (μετά την ολοκλήρωση της μελλοντικής στατιστικής ανάλυσης).
- **Οριοθετήσεις της έρευνας**
Τα όρια που θέτει ο ερευνητής στην έρευνα και ελέγχει απόλυτα (πχ την καταγωγή και το μέγεθος του δείγματος).
- **Περιορισμοί της έρευνας**
Τα όρια που θέτει το περιβάλλον (ή η φύση της έρευνας) στην ερευνητική διαδικασία και δεν μπορούν να ελεγχθούν πλήρως. Αδυναμίες της έρευνας και του σχεδιασμού. Καλό είναι για κάθε περιορισμό να αναφέρεται η προσπάθεια του ερευνητή για άμβλυνση της αρνητικής επίδρασης στο σχεδιασμό (πχ. Η ανωνυμία στα ερωτηματολόγια αμβλύνει σε μεγάλο βαθμό την έλλειψη ειλικρίνειας στη συμπλήρωση τους από τους συμμετέχοντες).
- **Λειτουργικοί ορισμοί της έρευνας**
Το πως ορίζει ο ερευνητής τις Μεταβλητές της έρευνας στα πλαίσια του σχεδιασμού του. Για παράδειγμα:
Εκρηκτική δύναμη των κάτω άκρων (Λειτουργικός ορισμός): Στη συγκεκριμένη έρευνα ως «Εκρηκτική δύναμη των κάτω άκρων» ορίζεται ο μέσος όρος του ύψους (σε εκατοστά) 10 κατακόρυφων αλμάτων.
Μαθητές Δημοτικού Σχολείου (Λειτουργικός ορισμός): Σαράντα μαθητές και 40 μαθήτριες της Α' τάξης δημόσιων Δημοτικών σχολείων της πόλης της Κομοτηνής.

Μεθοδολογία

- **Συμμετέχοντες**
Επειδή το μέγεθος του δείγματος είναι ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία που καθορίζει την ισχύ της έρευνας, πρέπει να αναφέρεται ο αριθμός των συμμετεχόντων που θα είναι σχετικά κοντά στον τελικό αριθμό. Επίσης, περιγράφεται ο τρόπος επιλογής του δείγματος και δεν αναφέρεται απλά ότι "το δείγμα θα επιλεγεί με τυχαία δειγματοληψία", όπως και το σκεπτικό της προτίμησής του. Είναι απαραίτητο να αναφέρονται εκείνα τα χαρακτηριστικά των εξεταζόμενων που σχετίζονται με τις μεταβλητές της έρευνας. Ακόμη, επειδή τα κίνητρα για τη συμμετοχή τους στην έρευνα είναι ένα σημαντικό στοιχείο που επηρεάζει την απόδοσή τους, πρέπει να αναφέρεται αν ήταν εθελοντές ή τους δόθηκε κάποια αποζημίωση οποιασδήποτε μορφής. Ορισμένα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος είναι απαραίτητο να αναφερθούν, ανάλογα πάντοτε με το σκοπό της έρευνας. Σε αυτά περιλαμβάνονται το φύλο, η φυλή, η ηλικία ή η ηλικιακή κατηγορία, η εθνικότητα, ο τόπος κατοικίας, το επίπεδο μόρφωσης, το επάγγελμα και το εισόδημα. Αν κάποιο δημογραφικό στοιχείο αποτελεί μία από τις πειραματικές μεταβλητές, η περιγραφή του είναι πιο λεπτομερής.
- **Όργανα μέτρησης**
Εδώ περιγράφονται τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή των δεδομένων. Αν πρόκειται για γραπτά τεστ αναφέρεται ο συντελεστής εγκυρότητας, αξιοπιστίας και αντικειμενικότητάς τους, συνοδευόμενα από αναφορές των ερευνητών που τα χρησιμοποίησαν, όπως και ο εκδοτικός οίκος από τον οποίο μπορούν να παραγγελθούν. Η ίδια περιγραφή χρειάζεται αν τα τεστ που θα χρησιμοποιηθούν μετρούν φυσικές ικανότητες (π.χ. ταχύτητα, δύναμη κλπ.). Εάν πρόκειται για μηχανήματα, περιγράφονται λεπτομερώς (ονομασία, τύπος, μοντέλο, οίκος κατασκευής κλπ.), ενώ παρατίθεται φωτογραφία τους αν πρόκειται για ιδιοκατασκευή. Αν πρόκειται για μηχανήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί προηγουμένως από πολλούς ερευνητές, περιγράφονται σύντομα και γίνεται αναφορά στους προηγούμενους χρήστες τους. Αν το μέσο συλλογής δεδομένων είναι το ερωτηματολόγιο, αναφέρεται ο αριθμός των ερωτήσεων, τα επιμέρους τμήματά του, ο τύπος των ερωτήσεων (κλειστές-ανοιχτές) και ο τρόπος με τον οποίο θα απαντούν οι συμμετέχοντες. Ακόμη, αναφέρεται ο συντελεστής εσωτερικής σταθερότητας α (Cronbach α) που αναφέρεται από προηγούμενους ερευνητές που το χρησιμοποίησαν ή/και άλλοι δείκτες εγκυρότητας και αξιοπιστίας, εάν υπάρχουν.

- **Παρεμβατικό πρόγραμμα**

Περιγράφεται το πρόγραμμα ή τα προγράμματα που θα εφαρμοστούν. Αναφέρονται η συνολική διάρκεια, η συχνότητα και η διάρκεια κάθε διδασκαλίας, η δομή της, οι μέθοδοι ο τύπος των δραστηριοτήτων, τα μέσα, τα υλικά και γενικά κάθε άλλη σχετική με το σκοπό πληροφορία.

- **Διαδικασίες**

Εδώ περιγράφεται πώς θα έρθουν στον τόπο μέτρησης οι συμμετέχοντες, τι προκαταρκτικές οδηγίες θα δοθούν, εάν θα γίνει επίδειξη των μηχανημάτων ή των τεστ, εάν θα υπάρξουν δοκιμαστικές προσπάθειες σε κάποιο μηχανήμα ή τεστ, εάν θα χρειαστεί προθέρμανση (όπως γίνεται στα κινητικά τεστ) κ.λπ. Ακόμη, περιγράφεται ο τρόπος της τυχαίας κατανομής τους σε ομάδες, ή -εάν αυτή δε θα γίνει με τυχαίο τρόπο- άλλο ανάλογο κριτήριο κατανομής. Κατόπιν, αναφέρεται η σειρά των τεστ ή των προσπαθειών, καθώς και ο τρόπος εκτέλεσης στα κινητικά τεστ. Τέλος, περιγράφεται η διαδικασία συλλογής των δεδομένων για τα τεστ που είναι κοινά για όλους τους συμμετέχοντες και στη συνέχεια η διαδικασία εκείνων που διαφοροποιούνται στις διάφορες πειραματικές ομάδες.

- **Προβλεπόμενη διαχείριση δεδομένων**

Αναφέρεται η μορφή του σχεδιασμού της έρευνας, ανάλογα με τις ερευνητικές υποθέσεις, π.χ. παραγοντικός σχεδιασμός 2Χ3Χ2 με το τελευταίο παράγοντα να επαναλαμβάνεται. Αναφέρονται επίσης όλες οι στατιστικές αναλύσεις που θα γίνουν και οι λόγοι που τις επιβάλουν (π.χ. χρήση μη παραμετρικών μεθόδων λόγω μη ομαλής κατανομής των δεδομένων). Σε μελέτη Ανασκόπησης της Βιβλιογραφίας πιθανά να μην είναι απαραίτητη.

- **Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης**

Εδώ παρατίθεται (κατά προτίμηση με τη μορφή Πίνακα) ένα ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα όλων των σταδίων της προτεινόμενης ερευνητικής διαδικασίας. Για παράδειγμα:

1^η Φάση: (μία εβδομάδα)	
Ενημέρωση γονέων των συμμετεχόντων	1 εβδομάδα ενδεικτικές ημερομηνίες
Πιλοτική έρευνα	
Διαδικασία αρχικής μέτρησης	
Καταγραφή των δεδομένων-Βιντεοσκόπηση	
Δημιουργία πλάνων μαθημάτων	
2^η Φάση: (εφτά εβδομάδες)	
Εφαρμογή παρεμβατικού προγράμματος	6-8 εβδομάδες ενδεικτικές ημερομηνίες
3^η Φάση: (μία εβδομάδα)	
Διαδικασία τελικής μέτρησης	1 εβδομάδα ενδεικτικές ημερομηνίες
Καταγραφή των δεδομένων-Βιντεοσκόπηση	
Συλλογή και ομαδοποίηση δεδομένων	
4^η Φάση: (τέσσερις εβδομάδες)	
Συγγραφή μεταπτυχιακής διατριβής	4 εβδομάδες ενδεικτικές ημερομηνίες

Βιβλιογραφία

Η βιβλιογραφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πρότασης. Η βιβλιογραφία περιέχει συνήθως σ' ένα κατάλογο όλες τις αναφορές που έχετε συμβουλευτεί, τοποθετημένες σε αλφαβητική σειρά ανάλογα με το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα. Γενικότερα οι ελληνικές και ξένες βιβλιογραφικές αναφορές θα πρέπει να παρατίθενται κατ' αλφαβητική σειρά μαζί, χωρίς να διαχωρίζονται. Η βιβλιογραφία πρέπει να είναι γραμμένη σε 1.5 διάστημα. Η πρώτη γραμμή της κάθε μιας αναφοράς πρέπει να είναι ευθυγραμμισμένη με το αριστερό περιθώριο, ενώ οι ακόλουθες γραμμές θα πρέπει να έχουν εσοχή πέντε διαστημάτων προς τα δεξιά.

Τρόπος γραφής βιβλιογραφικών αναφορών μέσα στο κείμενο

Οι συγγραφείς αναφέρονται με το όνομα τους και το έτος έκδοσης του άρθρου είτε μέσα στο κείμενο ή στο τέλος της πρότασης μέσα σε παρένθεση π.χ. (Schmidt, 1982). Όταν γίνεται αναφορά σε ομάδα συγγραφέων – περισσότερα από δύο άτομα αλλά λιγότερα από έξι – γράφονται τα επίθετα όλων των συγγραφέων την πρώτη φορά της αναφοράς τους, ενώ όλες τις επόμενες φορές που γίνεται αναφορά σε αυτούς, γράφεται το επίθετο μόνο του πρώτου εξ αυτών και στη συνέχεια η λατινική φράση *et al.* Παράδειγμα: (Schmidt *et al.*, 1982). Στην περίπτωση που η αναφορά είναι το υποκείμενο μιας πρότασης και οι συγγραφείς είναι περισσότεροι από δύο και έχουν αναφερθεί ήδη προηγούμενα, γράφεται το επίθετο του πρώτου συγγραφέα και ακολουθεί η φράση «και συν.» που είναι η ελληνική απόδοση του όρου *et al.*

Παράδειγμα: «Οι Schmidt και συν. (1986) τόνισαν...». Στην περίπτωση που η αναφορά περιλαμβάνει έξι ή περισσότερους συγγραφείς, ακόμη και την πρώτη φορά γράφεται το επίθετο του πρώτου στη σειρά συγγραφέα και η φράση *et al.* Όταν περισσότερες από μία πηγές/αναφορές παρατίθενται στο ίδιο σημείο μέσα στο κείμενο τότε γράφονται με αλφαβητική σειρά και διαχωρίζονται με το σύμβολο του ελληνικού ερωτηματικού";" π.χ. (Almond & Harris, 2002; Schmidt, 1989; Taylor, 1988).

Πίνακας 1. Βασικοί τρόποι αναφορών μέσα στο κείμενο

Είδος αναφοράς	Πρώτη αναφορά μέσα στο κείμενο (ως υποκείμενο)	Ακόλουθες αναφορές μέσα στο κείμενο (ως υποκείμενο)	Παρενθετική αναφορά, πρώτη αναφορά (στο τέλος της πρότασης)	Παρενθετική αναφορά, (στο τέλος της πρότασης), ακόλουθες αναφορές)
Μια εργασία από ένα συγγραφέα	Walker (2007)	Walker (2007)	(Walker, 2007)	(Walker, 2007)
Μια εργασία από δύο συγγραφείς	Walker και Alien (2004)	Walker και Alien (2004)	(Walker & Alien, 2004)	(Walker & Alien, 2004)
Μια εργασία από τρεις συγγραφείς	Bradley, Ramirez, και Soo (1999)	Bradley και συν. 1999)	(Bradley, Ramirez, & Soo, 1999)	(Bradley <i>et al.</i> , 1999)
Μια εργασία από τέσσερις συγγραφείς	Bradley, Ramirez, Soo και Walsh (2006)	Bradley και συν. 2006)	(Bradley, Ramirez, Soo, & Walsh, 2006)	(Bradley <i>et al.</i> , 2006)
Μια εργασία από πέντε συγγραφείς	Walker, Alien, Bradley, Ramirez και Soo (2008)	Walker και συν. (2008)	(Walker, Alien, Bradley, Ramirez, & Soo, 2008)	(Walker <i>et al.</i> , 2008)
Μια εργασία από έξι ή περισσότερους συγγραφείς	Wasserstein και συν. (2005)	Wasserstein και συν. (2005)	(Wasserstein <i>et al.</i> , 2005)	(Wasserstein <i>et al.</i> , 2005)
Ομάδες ερευνητών, εταιρείες οργανισμοί ως συγγραφείς (εύκολα αναγνωρίσιμοι από συντομογραφίες)	National Institute of Mental Health (NIMH, 2003)	NIMH (2003)	(National Institute of Mental Health [NIMH], 2003)	(NIMH, 2003)
Ομάδες ερευνητών συγγραφέων (χωρίς συντομογραφία)	University of Pittsburgh (2005)	University of Pittsburgh (2005)	(University of Pittsburgh, 2005)	(University of Pittsburgh, 2005)

Τρόπος γραφής της βιβλιογραφίας στο τέλος της πρότασης

Μόνο οι βιβλιογραφικές αναφορές που υπάρχουν στο κείμενο αναφέρονται στη βιβλιογραφική λίστα, στο τέλος της Πρότασης. Ο τίτλος "Βιβλιογραφία" γράφεται στην άκρη της σελίδας με πεζά γράμματα και οι βιβλιογραφικές αναφορές γράφονται κατά αλφαβητική σειρά επωνύμου των συγγραφέων. Σε περίπτωση που σε κάποιον συγγραφέα ανήκουν περισσότερες από μία αναφορές γράφονται κατά χρονολογική σειρά με την πιο πρόσφατη πρώτη. Όταν ένας συγγραφέας αναφέρεται δύο ή περισσότερες φορές, εκείνη που είναι μόνος του μπαίνει πρώτη και εκείνη που είναι με άλλους συγγραφείς δεύτερη. Όταν έχουν το ίδιο επίθετο, η σειρά καθορίζεται αλφαβητικά από το μικρό όνομα των συγγραφέων. Γενικότερα οι ελληνικές και ξένες βιβλιογραφικές αναφορές θα πρέπει να παρατίθενται κατ' αλφαβητική σειρά μαζί, χωρίς να διαχωρίζονται.

Παραδείγματα γραφής βιβλιογραφίας Για άρθρο

Γράφονται κατά σειρά: Επίθετο, Αρχικό ονόματος. (Έτος σε παρένθεση). Τίτλος άρθρου. Τίτλος περιοδικού με πλάγια γράμματα, τόμος με πλάγια γραφή (τεύχος σε παρένθεση), σελίδες πρώτη - τελευταία.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

Παραδείγματα:

Fishbein, E. & Proctor, G. (1995). The relation of mental abilities with basketball performance. *Psychological Reports*, 23(3), 1-9.

Astrand, P. (1992). Why exercise? *Medicine and Science in Sport and Exercise*, 24, 153-162.

Άρθρο περιοδικού, 3-6 συγγραφείς

Saywitz, K. J., Mannarino, A. P., Berliner, L., & Cohen, J. A. (2000). Treatment for sexually abused children and adolescents. *American Psychologist*, 55, 1040-1049.

Άρθρο περιοδικού, περισσότεροι από 6 συγγραφείς

Wolchik, S. A., West, S. G., Sandler, I.N., Tein, J., Coatsworth, D., Lengua, L., et al. (2000). An experimental evaluation of theory-based mother and mother-child programs for children of divorce. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68, 843-856.

Άρθρο περιοδικού με DOI:

VanNess, V. (2009). Understanding the Vikings. *Journal of Norwegian History*, 24, 223-227. doi: xxxx

Άρθρο εφημερίδας, χωρίς συγγραφέα

New drug appears to sharply cut risk of death from heart failure. (1993, July 15). *The Washington Post*, p. A12.

Άρθρο εφημερίδας (μη συνεχόμενες σελίδες)

Schwartz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status. *The Washington Post*, pp. A1, A4.

Για βιβλίο

Γράφονται κατά σειρά: Επίθετο, Αρχικό ονόματος. (Έτος σε παρένθεση). Τίτλος βιβλίου με πλάγια γράμματα. Τόπος: εκδοτικός οίκος.

Παραδείγματα:

Schmidt, R. (1995). *Motor learning and performance*. Champaign, IL: McGraw Hill.

Αυθίνος, Γ. (1998). *Άσκηση-άθληση κινητική αναψυχή οργανωτική διάσταση*. Αθήνα: Πατάκης.

Επιμέλεια βιβλίου

Gibbs, J. T., & Huang, L. N. (Eds.). (1991). *Children of color: Psychological interventions with minority youth*. San Francisco: Jossey-Bass.

Βιβλίο, ομάδα συγγραφέων (κρατική υπηρεσία)

Australian Bureau of Statistics (1991). *Estimated resident population by age and sex, in statistical local areas, New South Wales, June 1990* (No. 3209.1). Canberra, Australian Capital Territory: Author.

Ηλεκτρονικό βιβλίο με DOI

Author, A.A. (year of publication). *Title of work*. doi: xxxxx

Rios, C.L. (2007). *Writing without fear*. doi: xxxx

Για κεφάλαιο από βιβλίο

Γράφονται κατά σειρά: Επίθετο, Αρχικό ονόματος.(Έτος σε παρένθεση). Τίτλος κεφαλαίου. Στο (σε περίπτωση ξενόγλωσσης αναφοράς: in) Αρχικό ονόματος. Επίθετο, Τίτλος βιβλίου με πλάγια γράμματα (σελ. ή pp. σε περίπτωση ξενόγλωσσης αναφοράς και ακολουθεί η πρώτη και τελευταία σελίδα) Τόπος: Εκδοτικός οίκος.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

Παραδείγματα:

Dishman, K. (1990). Determinants of participation in physical activity. In C. Bouchard, R. Shephard, T. Stephens, R. Sutton & B. McPherson. (Eds.), *Exercise fitness and health: A consensus of current knowledge* (pp. 75-10). London: Human Kinetics.

Carnahan, H., Vandervoort, A.A. & Swanson, L.R. (1993). The influence of aging on motor skill learning. In G. E. Stelmach & V. Homberg (Eds.), *Sensorimotor impairment in the elderly* (pp. 41-56). Netherlands: Kluwer Academic Publishers.

Μη Αγγλικό βιβλίο

Piaget, J., & Inhelder, B. (1951). *La genèse de l' idée de hasard chez l'enfant* [The origin of the idea of chance in the child]. Paris: Presses Universitaires de France.

Βιβλίο με Αγγλική μετάφραση

Laplace, P. S. (1951). *A philosophical essay on probabilities* (F. W. Truscott & F. L. Emory, Trans.). New York: Dover. (Original work published 1814)

Για διδακτορική διατριβή

Γράφονται κατά σειρά: Επίθετο, Αρχικό ονόματος. (Έτος σε παρένθεση). Τίτλος διατριβής με πλάγια γράμματα. Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο. Τόπος, Χώρα.

Παράδειγμα:

Watkins, M. (1986). *The influence of involvement and information search on consumer's choice of Recreation activities*. Unpublished Doctoral Dissertation, University of Oregon. Eugene, Oregon, USA.

Για Μεταπτυχιακή Διατριβή

Almeida, D. M. (1990). *Fathers' participation in family work: Consequences for fathers' stress and father-child relations*. Unpublished master's thesis, University of Victoria, Victoria, British Columbia, Canada.

Για πρακτικά συνεδρίων της αλλοδαπής και ημεδαπής

Γράφονται κατά σειρά: Επίθετο, Αρχικό ονόματος. (Έτος). Τίτλος παρουσίασης. Πρακτικά τίτλος συνεδρίου με πλάγια γράμματα, Σελίδες. Τόπος: Φορέας διοργάνωσης.

Παραδείγματα:

Clark, K. (1995). Assessing activity in joint replacement patients. *Proceedings of the 5th Congress in Sport Medicine* (pp. 23-26). London: University of London.

Παπαδόπουλος, Μ. (2003). Αξιολόγηση ταχυδυναμικών ικανοτήτων εκτεινόντων μυών των κάτω άκρων σε αθλητές στίβου. *Πρακτικά 2ου Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής*, (σελ. 23-26). Αθήνα: ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Διαδικτυακό περιοδικό

Γράφονται κατά σειρά : Επίθετο, αρχικό ονόματος (έτος). Τίτλος άρθρου. Τίτλος περιοδικού. Αριθμητικά στοιχεία περιοδικού. Ανακτήθηκε (ακολουθεί η ημερομηνία) μήνας, ημέρα, έτος, από (ακολουθεί η ιστοσελίδα)

Author, A. A., Author, B. B., & Author, C. C. (2000). Title of article. *Title of Periodical*, xx, xxxxxx. Retrieved month day, year, from source.

VandenBos, G., Knapp, S., & Doe, J. (2001). Role of reference elements in the selection of resources by psychology undergraduates. *Journal of Bibliographic Research*, 5, 17-123. Retrieved October 13, 2001, from <http://journals.apa.org/prvention/volume3/pre0030001a.html>

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

Διαδικτυακά δημοσιευμένη εργασία

Γράφονται κατά σειρά : Επίθετο, αρχικό ονόματος (έτος). *Τίτλος εργασίας*. Ανακτήθηκε (ακολουθεί η ημερομηνία) μήνας, ημέρα, έτος, από (ακολουθεί η ιστοσελίδα)

Author, A. A. (2000). *Title of work*. Retrieved month day, year, from source

Hermann, W.A. (1989). *Teaching Writing with Peer Response Group: Encouraging Revision ERIC Digest*. Retrieved February 10, 2001, from http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digest/ed307616.html

Ηλεκτρονικό αντίγραφο από άρθρο περιοδικού, ανακτημένο από βάση δεδομένων

Γράφονται κατά σειρά: Επίθετο, αρχικό ονόματος (έτος). Τίτλος άρθρου. *Τίτλος περιοδικού*. Αριθμητικά στοιχεία περιοδικού. Ανακτήθηκε (ακολουθεί η ημερομηνία) μήνας, ημέρα, έτος, από (ακολουθεί η βάση δεδομένων)

Borman, W. C., Hanson, M. A., Oppler, S. H., Pulakos, E. D., & White, L. A. (1993). Role of early supervisory experience in supervisor performance. *Journal of Applied Psychology*, 78, 443-449. Retrieved October 23, 2000, from PsycARTICLES database.

• Παραρτήματα

Εδώ παρατίθενται όσα δεν μπορούν να ενσωματωθούν στο κυρίως κείμενο (πρωτόκολλα αξιολόγησης, ερωτηματολόγια, σχετικές επιστολές, περιγραφές οργάνων κλπ.)

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ Μ.Δ.Ε. **ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ**

Η μελέτη ανασκόπησης πρέπει να καταλήγει σε κάποιο αξιόπιστο συμπέρασμα -αναφορικά με το θέμα το οποίο πραγματεύονται οι εργασίες που παρουσιάζονται - στο οποίο έχει καταλήξει ο ερευνητής που κάνει τη μελέτη ανασκόπησης. Το συμπέρασμα αυτό πρέπει να είναι προϊόν διεξοδικής μελέτης των αποτελεσμάτων των εργασιών που παρουσιάζονται, λαμβάνοντας υπ' όψη τις ιδιαίτερες συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτές διεξήχθησαν. Μόνο τότε ο ερευνητής μπορεί να αποφανθεί αν σε ένα συγκεκριμένο θέμα υπάρχει ταυτότητα απόψεων μεταξύ των ερευνητών, οπότε το θέμα θεωρείται ότι έχει εξαντληθεί, ή αντίθετα υπάρχει διχογνωμία, οπότε προσφέρεται για περαιτέρω διερεύνηση.

Στη μελέτη ανασκόπησης, οι εργασίες που θα αναλυθούν επιλέγονται με το παρακάτω κριτήριο: σωστοί σχεδιασμοί που διαθέτουν μεγαλύτερα δείγματα, σωστότερες τυχαίες δειγματοληψίες από τον πληθυσμό, σωστότερες τυχαίες κατανομές σε πειραματικές και ομάδες ελέγχου, διπλή τυφλή διαδικασία και χαμηλότερα ποσοστά πειραματικής θνησιμότητας. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται σε ομάδες, οι οποίες σχηματίζονται με βάση τις ομοιότητες ή τις διαφορές που παρουσιάζουν στα αποτελέσματα.

Ακολουθεί η ανάλυση της κάθε εργασίας. Ανάλυση σημαίνει αξιολόγηση των αποτελεσμάτων με βάση τις πληροφορίες που παρέχει ο συγγραφέας, όσον αφορά τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε. Τέτοιες πληροφορίες περιλαμβάνουν το μέγεθος του δείγματος, τον τρόπο επιλογής του, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ατόμων του δείγματος, την εποχή που έγινε η έρευνα, τη χώρα στην οποία έγινε, τη διάρκεια παρέμβασης, το είδος των τεστ που χρησιμοποιήθηκαν, το πρωτόκολλο των τεστ, και γενικά κάθε πληροφορία η οποία μπορεί να επηρεάζει τα αποτελέσματα. Στη μελέτη ανασκόπησης δεν υπολογίζεται το μέγεθος της επίδρασης, ούτε χρησιμοποιείται κανενός είδους στατιστική ανάλυση. Περιλαμβάνει επίσης Περίληψη (από την οποία, απουσιάζουν όπως και στο πλήρες κείμενο, η Μεθοδολογία και τα Αποτελέσματα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ Μ.Δ.Ε. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ:

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

Η παρέμβαση σε παιδιά με αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού.

Μία (συστηματική) ανασκόπηση της βιβλιογραφίας.

Αικατερίνης-Ευρώπης Μάγκου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με τον οδηγό Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Ένωσης (DSM-IV, APA, 1994) η αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού (Developmental Coordination Disorder) χαρακτηρίζεται από την σημαντική απόκλιση στην ανάπτυξη του κινητικού συντονισμού. Επιπλέον, στον ίδιο οδηγό καθορίζονται και τα κριτήρια με βάση τα οποία ένα παιδί εμπίπτει στη συγκεκριμένη κατάσταση. Ως πρώτο κριτήριο αναφέρεται πως η απόδοση σε καθημερινές δραστηριότητες που απαιτούν κινητικό συντονισμό είναι σημαντικά χαμηλότερες της αναμενόμενης για την χρονολογική ηλικία αλλά και τη νοητική δυνατότητα. Αυτό μπορεί να εκδηλώνεται με καθυστερήσεις στην επίτευξη κινητικών οροσέμων (όπως το περπάτημα, το μπουσουλισμα και το κάθισμα), με το να πετά πράγματα, με την αδεξιότητα, με φτωχή επίδοση στα σπορ ή με κακό γραφικό χαρακτήρα. Ως δεύτερο κριτήριο αναφέρεται η προϋπόθεση η διαταραχή που περιγράφεται στο κριτήριο Α να επηρεάζει αρνητικά την ακαδημαϊκή επίδοση αλλά και τις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής του παιδιού. Το τρίτο κριτήριο κάνει σαφές το ότι η διαταραχή δεν οφείλεται σε άλλη ιατρική κατάσταση, όπως ημιπληγία, εγκεφαλική παράλυση ή μυϊκή δυστροφία και δεν πληρεί κριτήρια διάχυτης αναπτυξιακής διαταραχής. Τέλος, ως τέταρτο κριτήριο προτείνεται πως εάν συνυπάρχει νοητική υστέρηση, οι κινητικές δυσκολίες είναι επιπλέον αυτών που συνήθως σχετίζονται με τη νοητική υστέρηση (APA, 1994).

Από τη βιβλιογραφία συμπεραίνεται πως τα παιδιά με αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού είναι χρήσιμο να δέχονται κάποια παρέμβαση από το να μη δέχονται καθόλου (Pless & Carlsson, 2000; Sugden, 2004; Hillier, 2007). Καθώς είναι συχνή η ταυτόχρονη ύπαρξη πολλών διαταραχών που αφορούν στη συναισθηματική, κινητική, γνωστική, και ψυχολογική ανάπτυξη τους, είναι δύσκολη η αναγνώριση και η διάγνωση των παιδιών αυτών (Sugden, 2007). Αποτελούν μια ετερογενή ομάδα για την οποία ένας αριθμός ειδικών ζητά απαντήσεις σχετικά με το ποια είναι η καταλληλότερη αξιολόγηση και παρέμβαση. Παλιότερα η αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού θεωρούταν συνέχεια της εγκεφαλικής παράλυσης και αντιμετωπιζόταν κύρια με προσεγγίσεις όπως η αισθητηριακή ολοκλήρωση και η νευροαναπτυξιακή θεραπεία (Pless & Carlsson, 2000). Τα τελευταία χρόνια η αισθητηριακή ολοκλήρωση, δεν αποδεικνύεται αποτελεσματικότερη άλλων μεθόδων, έχει μικρή εμπειρική υποστήριξη και δεν ακολουθεί την τρέχουσα αντίληψη σχετικά με τον κινητικό έλεγχο και τη μάθηση κινητικών δεξιοτήτων (Pless & Carlsson, 2000; Sugden, 2004; Hillier, 2007). Έχει μικρό αντίκτυπο πέρα και πάνω από άλλες προσεγγίσεις που χρησιμοποιούν μεσολαβητικές οδηγίες. Το ίδιο προκύπτει και για τις παραδοσιακές αντιληπτικο-κινητικές προσεγγίσεις (Hillier, 2007). Από τις πιο αποτελεσματικές παρεμβάσεις, θεωρείται η γνωστική προσέγγιση στην καθημερινή απόδοση έργου (Cognitive Orientation to daily Occupational Performance - CO-OP, Wilson, 2005). Η, προσανατολισμένη στη δεξιότητα, παρέμβαση παρουσιάζει θετικά αποτελέσματα όσον αφορά τη στοχευόμενη δεξιότητα, δεν εμφανίζει όμως τόσο ισχυρές επιδράσεις σχετικά με τη γενίκευση. Επιπλέον, η συγκεκριμένη παρέμβαση παρουσιάζει θετικές επιδράσεις στην κινητική αυτοπεποίθηση και στην επίλυση κινητικών προβλημάτων (Wilson, 2005). Μελέτες σχετικά με την προσέγγιση στην κινητική απεικόνιση δείχνουν ισχυρά αποτελέσματα σχετικά με τη γενίκευση σε συγκεκριμένες δεξιότητες (Wilson, Thomas, Maruff, 2002; Wilson, 2005). Οι Levac, Wishart, Missiuna και Wright (2009), μελέτησαν την εφαρμογή των στρατηγικών της κινητικής μάθησης σε τέσσερις προσεγγίσεις: στη γνωστική προσέγγιση στην καθημερινή απόδοση έργου (CO-OP), στη νευρο-κινητική εξάσκηση στη δεξιότητα (NTT), στη λειτουργική θεραπεία με επίκεντρο την οικογένεια (FCFT) και τις κινητικές παρεμβάσεις που είναι εστιασμένες στη δραστηριότητα (AFMI). Από τα αποτελέσματα φάνηκε πως οι κινητικές παρεμβάσεις που είναι εστιασμένες στη δραστηριότητα αποτελούν τη μόνη προσέγγιση που τουλάχιστον μία από τρεις στρατηγικές της κινητικής μάθησης (η φόρμα λεκτικών οδηγιών, το ποσό, η δομή και το πρόγραμμα της εξάσκησης και η συχνότητα και η φόρμα της λεκτικής ανατροφοδότησης) είναι στοιχείο κλειδί της παρέμβασης. Επίσης, στις συγκεκριμένες παρεμβάσεις εφαρμόζονται επιλεγμένα στοιχεία αρκετά συστηματικά όπως περιγράφονται στη βιβλιογραφία της κινητικής μάθησης. Αυτό βοηθά τους θεραπευτές που θέλουν να τις προσαρμόσουν για να τις χρησιμοποιούν σε παιδιά και νέους με κινητικές δυσκολίες (Levac et al., 2009).

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια τάση για την εφαρμογή των αρχών του κινητικού ελέγχου και της κινητικής μάθησης, όπως και των θεωριών των δυναμικών συστημάτων (Sugden, 2007). Οι, προσανατολισμένες στη διαδικασία, προσεγγίσεις οδήγησαν σε εκείνες που είναι προσανατολισμένες στη λειτουργία και στις γνωστικές δεξιότητες (Wilson, 2005). Το παιδί είναι ένας επεξεργαστής πληροφοριών από το περιβάλλον και χρειάζεται να εκπαιδευθεί στο πως θα χρησιμοποιήσει γνωστικές στρατηγικές για να ερμηνεύσει τα ερεθίσματα και να βρει τρόπους να λύσει τα κινητικά προβλήματα που αντιμετωπίζει (Hillier, 2007).

Η Hillier (2007) πιστεύει πως οι παρεμβάσεις χρειάζεται να δίνουν προτεραιότητα σε λειτουργικές δραστηριότητες σε σχέση με τις ανάγκες της καθημερινής ζωής του παιδιού και των σημαντικών άλλων. Είναι σκόπιμο οι δραστηριότητες αυτές να διασχεθούν ως συγκεκριμένες δεξιότητες και με προοπτική τη γενίκευση. Οποιαδήποτε συγκεκριμένη παρέμβαση θα πρέπει να βασίζεται σε στοιχεία του κινητικού ελέγχου και της κινητικής μάθησης. Θα πρέπει η παρέμβαση να ορίζεται μέσα στο πλαίσιο της οικογένειας και της οικογενειακής ρουτίνας. Είναι χρήσιμο να εμπλέκει έναν αριθμό ατόμων που μπορούν να συνεισφέρουν με τη σειρά τους, όπως γονείς, εκπαιδευτικοί και επαγγελματίες υγείας, από τους οποίους ένας θα έχει την επίβλεψη και το συντονισμό της όλης διαδικασίας της παρέμβασης (Hillier, 2007; Sugden, 2007).

Γίνεται απαραίτητο η θεραπευτική παρέμβαση να ενδιαφέρεται για τη ζωή του παιδιού στο σχολείο, στο σπίτι και στην κοινωνία και να εστιάζεται στις ανάγκες της καθημερινής του ζωής. Το παιδί βρίσκεται στο επίκεντρο των στόχων της εκπαίδευσης με σκοπό η συμμετοχή του να είναι ενεργή (Pless & Carlsson, 2000, Hillier, 2007; Sugden, 2007). Αυτό οδηγεί στο να αποκτά περισσότερο αυτοπεποίθηση σχετικά με τις κινητικές δεξιότητες και να επωφελείται κοινωνικά και συναισθηματικά. Οι γονείς καλούνται να συμμετέχουν περισσότερο στη θεραπευτική παρέμβαση, γεγονός που βοηθά στη γενίκευση των δεξιοτήτων και στη διατήρηση στον χρόνο (Sugden, 2007).

Η γενίκευση και η μεταφορά της μάθησης αποτελεί πλέον απαραίτητο στοιχείο της θεραπευτικής παρέμβασης (Sugden, 2007). Αυτό επιτυγχάνεται με την εκπαίδευση σε ομάδες παρόμοιων δεξιοτήτων, σε διαφορετικά περιβάλλοντα και διαφορετικές συνθήκες και μέσα από τη χρήση αντιληπτικών στρατηγικών. Μια από αυτές είναι η επίλυση προβλημάτων που περιλαμβάνεται σε παρεμβάσεις όπως η γνωστική προσέγγιση στην καθημερινή εργασιακή απόδοση (CO-OP), η προσέγγιση στην κινητική απεικόνιση.

Χρειάζεται να αναφερθεί πως ακόμα δεν υπάρχουν αρκετές αυστηρές, μεθοδολογικά, μελέτες πάνω στις πιο σύγχρονες παρεμβάσεις και τα αποτελέσματα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη με επιφύλαξη (Pless και Carlsson, 2000; Hillier, 2007). Ο

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

μειωμένος αριθμός ερευνών οφείλεται και στη δυσκολία αναγνώρισης των παιδιών με αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού νουτισμού εξαιτίας της άγνωστης αιτιολογίας αλλά και της ετερογένειας που παρουσιάζει η κατάσταση (Sugden, 2007). Για παράδειγμα από τη μελέτη προηγούμενων ερευνών φάνηκε πως τα πειράματα με τους υψηλότερους μέσους όρους των κύριων μεγεθών επίδρασης ήταν εκείνα όπου τα παιδιά επιλέγονταν μετά από αντιστοίχιση και τυχαία δημιουργούσαν ομάδες, ενώ μικρότερα είχαν εκείνα όπου τα παιδιά έμπαιναν τυχαία σε ομάδες (Hillier, 2007). Οι περισσότερες μελέτες παρουσιάζουν αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων όμως υπάρχουν λίγα αντικειμενικά στοιχεία. Αντίθετα, για μελέτες που υπάρχουν για περίπου 30 χρόνια όπως η αισθητηριακή ολοκλήρωση και η νευροεξελικτική αγωγή υπάρχουν πολλές αναφορές (Sigmondsson, Pedersen, Whiting, & Ingvaldsen, 1998).

Οι κινητικές παρεμβάσεις που είναι εστιασμένες στη δραστηριότητα μοιάζουν να πληρούν τις προϋποθέσεις για γενίκευση και μεταφορά της μάθησης, πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η προσέγγιση αυτή είναι σχετικά πρόσφατη και είναι πολύ νωρίς για να επιβεβαιωθεί η αποτελεσματικότητά της στην εφαρμογή των στρατηγικών κινητικού ελέγχου (Levac et al., 2009). Επιπλέον, οι στρατηγικές της κινητικής μάθησης που εφαρμόστηκαν στις παρεμβάσεις που μελετήθηκαν δεν αναπτύχθηκαν για παιδιά αλλά για ενήλικες. Αυτό σημαίνει πως μπορεί να μη μεταφέρθηκαν και να προσαρμόστηκαν σωστά καθώς στα παιδιά υπάρχουν αναπτυξιακοί παράγοντες και βλάβες του κινητικού ελέγχου διαφορετικοί από των ενηλίκων (Levac et al., 2009).

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, έχουν γίνει ελάχιστες μελέτες που περιλαμβάνουν σύντομα παρεμβατικά προγράμματα προσανατολισμένα στη δεξιότητα (Κουρτέσης, Τσερκέζογλου & Κιουμουρτζόγλου, 1999; Kourtessis, Tzetzis, Κιουμουρτζογλου & Mavromatis, 2001; Τσερκέζογλου, Κουρτέσης, Καψάλας, 2003). Τα αποτελέσματα ήταν θετικά αλλά δεν αρκούσαν για ολοκληρωτικά συμπεράσματα. Σαν αποτέλεσμα προκύπτει η ανάγκη μίας καταγραφής και επιστημονικής παράθεσης των ερευνών που ασχολήθηκαν με το σημαντικό θέμα της παρέμβασης όσον αφορά στην αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού. Μια τέτοια συστηματική καταγραφή θα μπορούσε να αποτελέσει σημείο αναφοράς και ενημέρωσης των Ελλήνων επιστημόνων της υγείας και της κίνησης σχετικά με τη διαχείριση και την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων διαταραχών κίνησης.

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας εργασίας θα είναι να εντοπίσει τις κυρίαρχες θεραπευτικές παρεμβάσεις μέσα από τη μελέτη ερευνών των τελευταίων 10 ετών, και να καταγράψει την αποτελεσματικότητά τους. Μέσα από την ερμηνεία των αποτελεσμάτων γίνεται η προσπάθεια να επισημανθούν τρόποι και κριτήρια για το σωστό σχεδιασμό μιας θεραπευτικής προσέγγισης για τα παιδιά με αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού. Επίσης, γίνεται προσπάθεια συστηματοποίησης των ερευνών με το εργαλείο PEDro scale (Physiotherapy Evidence Database).

Σημασία της έρευνας

Να συγκεντρώσει τις έρευνες που μελετούν κινητικές παρεμβάσεις σε παιδιά με αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού και να καταγράψει την αποτελεσματικότητά τους. Να συμβάλει έτσι στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας και των επιστημόνων της κίνησης, πιθανά στη λήψη κλινικών αποφάσεων και στο σχεδιασμό ενός αποτελεσματικού θεραπευτικού προγράμματος. Επιπλέον, η καταγραφή και η ταξινόμηση των ερευνητικών ευρημάτων σκοπό έχει να βοηθήσει την εφαρμογή στην κλινική πρακτική και να δώσει στοιχεία στους Έλληνες ερευνητές για τη διατύπωση νέων ερευνητικών υποθέσεων.

Θεωρητικοί & Λειτουργικοί ορισμοί

Αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού: Η διαταραχή αυτή χαρακτηρίζει τα παιδιά που συμμετέχουν στις έρευνες που μελετήθηκαν, τα οποία σχεδόν σε όλες τις κλινικές δοκιμές εμφανίζουν τα χαρακτηριστικά που περιγράφονται στα κριτήρια της Αμερικανικής Ψυχιατρικής Ένωσης ή ακόμη/είναι πιο χαμηλά της 15^{ης} εκατοστιαίας θέσης σύμφωνα με το εργαλείο αξιολόγησης Movement-ABC.

Συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας: Αφορά την προσπάθεια να αξιολογηθεί η μεθοδολογική ποιότητα των κλινικών δοκιμών με το εργαλείο αξιολόγησης PEDro (Physiotherapy Evidence Database)..

Task oriented approach: Είναι οι προσεγγίσεις που προσανατολίζονται στη δεξιότητα. Η προσέγγιση αυτή δίνει σημασία στις ατομικές ανάγκες του παιδιού και ανανακλά την πιο σύγχρονη άποψη που δίνει έμφαση στην ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων. Συχνά αναφέρονται και ως 'top-down' interventions και δίνουν έμφαση στο ρόλο της γνωστικής διαδικασίας στη μάθηση νέων κινητικών δεξιοτήτων (Mandich et al., 2001).

Process/deficit oriented approach: Είναι οι προσεγγίσεις που προσανατολίζονται στη διαδικασία ή στο έλλειμμα. Συχνά βασίζονται στις ιεραρχικές θεωρίες και επικεντρώνονται στην θεραπεία των υποκείμενων αισθητηριο-κινητικών διαταραχών για τη βελτίωση της λειτουργικής κινητικής απόδοσης. Αναφέρονται συχνά και ως "bottom-up" προσεγγίσεις (Miller et al., 2001).

Αισθητηριακή ολοκλήρωση: Είναι μια μη γνωστική, κινητική προσέγγιση που αναπτύχθηκε από την A.J.Ayres. Το αντικείμενο της είναι να ενισχύσει την ικανότητα του εγκεφάλου να αντιληφθεί και να οργανώσει την αισθητηριακή πληροφορία ώστε να παράγει μια περισσότερο φυσιολογική και προσαρμοσμένη απάντηση και έτσι να δημιουργήσει τις βασικές συνθήκες για την επίτευξη ακαδημαϊκών δεξιοτήτων (Ayres, 1972).

Προσέγγιση στην κινητική απεικόνιση: Η κινητική απεικόνιση είναι η δυναμική κατάσταση κατά την οποία το άτομο εξομοιώνει νοητικά μια συγκεκριμένη κίνηση (Decety, 1996). Τα παιδιά με Αναπτυξιακή Διαταραχή του κινητικού Συντονισμού αν και μπορούν να παράγουν αλληλοσχιστές κινήσεων στη φαντασία τους, έχουν δυσκολία στην εσωτερική αναπαράσταση των παραμέτρων της κίνησης όπως η δύναμη, ο χρονισμός και η τροχιά (Wilson et al., 2002).

Γνωστική προσέγγιση στην καθημερινή εργασιακή απόδοση (CO-OP): Είναι μια ατομικευμένη μέθοδος που εστιάζει στο να βοηθήσει το παιδί να αναγνωρίζει τις στρατηγικές που είναι απαραίτητες για την επίτευξη μιας δεξιότητας. Η προσέγγιση είναι ενσωματωμένη σε ένα γνωστικό πλαίσιο, επικεντρωμένο στο παιδί, που ρητά προωθεί τη γενίκευση και τη μεταφορά (Miller et al., 2001).

Οριοθετήσεις και περιορισμοί

Οριοθετήσεις της μελέτης

- Οι έρευνες θα αφορούν δημοσιεύσεις της τελευταίας δεκαετίας (2001-2011).
- Μόνο ελληνικά και αγγλικά άρθρα θα περιληφθούν στη μελέτη.
- Θα περιληφθούν έρευνες στις οποίες:
 - i. Το δείγμα θα πρέπει να αποτελείται από παιδιά με αναπτυξιακή διαταραχή του κινητικού συντονισμού (ή παρόμοιους όρους) οποιασδήποτε ηλικίας. Σε περίπτωση που συνυπάρχουν και άλλες μαθησιακές διαταραχές

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

(όπως π.χ. Διάσπαση Προσοχής & Υπερκινητικότητα), η Αναπτυξιακή Διαταραχή Συντονισμού θα πρέπει να αποτελεί την κύρια κατάσταση.

- ii. Δε θα περιλαμβάνονται παιδιά με νευρολογικά προβλήματα ή σοβαρή νοητική πάθηση.
 - iii. Η κινητική αξιολόγηση θα πρέπει να έχει γίνει με αναγνωρισμένα εργαλεία αξιολόγησης.
 - iv. Οι κινητικές παρεμβάσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται από επιστήμονες της κίνησης και δε θα περιλαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή ή χειρουργική επέμβαση.
- Οι έρευνες που θα περιληφθούν στην προσπάθεια συστηματοποίησης θα πρέπει να αφορούν κλινικές δοκιμές που να περιλαμβάνουν μια τουλάχιστον ομάδα ελέγχου.

Περιορισμοί της μελέτης

- Πιθανά δε θα υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σε όλα τα άρθρα που θα ενδιαφέρουν τη μελέτη.
- Στην προσπάθεια να καταγραφεί όσο το δυνατόν περισσότερη πληροφορία, θα συμπεριληφθούν και μελέτες που πιθανά δε θα πληρούν βασικά μεθοδολογικά και ερευνητικά κριτήρια. Για το λόγο αυτό η προσπάθεια συστηματικής καταγραφής θα αφορά μόνο ένα μέρος των ερευνών.
- Η ακρίβεια της κλίμακας PEDro είναι ένα στοιχείο που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη. Κανένα από τα αντικείμενα της κλίμακας δεν έχει άριστη αξιοπιστία, που σημαίνει πως τα αποτελέσματα περιέχουν κάποιο λάθος (Maher, Sherrington, Herbert, Moseley and Elkins, 2003).

ΜΕΘΟΔΟΣ

Αναζήτηση

Οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν: developmental coordination disorder, DCD, intervention, therapy, training, learning, physical therapy, motor coordination problems, randomized clinical trial. Οι πηγές αναζήτησης που βασίστηκε η έρευνα ήταν οι παρακάτω: Cochrane library (<http://www.cochrane.org>), Scopus (<http://www.scopus.com/home.url>), Medline (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>), Science direct (<http://www.sciencedirect.com>), DeepDyve (<http://www.deepdyve.com>).

Δείγμα

Θα γίνει επιπλέον αναζήτηση στις βιβλιογραφικές αναφορές των δημοσιεύσεων. Η αρχική έρευνα περιλαμβάνει περίπου 131 έρευνες, από τις οποίες θα γίνει μελέτη των τίτλων και των περιλήψεων. Θα ακολουθήσει ανάγνωση του πλήρους κειμένου για να εντοπιστούν οι εργασίες που εκπληρώνουν τα κριτήρια εισαγωγής τόσο για την ανασκόπηση όσο και για τη συστηματοποίηση της.

Διαδικασία ταξινόμησης

Η μελέτη ανασκόπησης βασίστηκε στις γενικές μεθόδους ανασκόπησης που περιγράφονται στο Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions (Higgins, Green, updated 2011). Αυτό αφορά συστηματικές ανασκοπήσεις που μελετούν τα αποτελέσματα παρεμβάσεων. Για την αξιολόγηση της μεθοδολογικής ποιότητας των κλινικών δοκιμών χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα PEDro. Η κλίμακα PEDro επιλέχθηκε για την αξιολόγηση των κλινικών δοκιμών γιατί είναι απλή, αποτελεσματική και ευρέως χρησιμοποιούμενη (Hillier, 2007). Τα κριτήρια της συγκεκριμένης κλίμακας παρατίθενται λεπτομερώς στα Παραρτήματα Α και Β.

Η κλίμακα PEDro είναι μια κλίμακα 11 πόντων με δύο απαντήσεις (ναι/όχι) που υπολογίζουν στοιχεία κλειδιά της ποιότητας πειραματικών μελετών. Το κριτήριο 1 σχετίζεται με την εξωτερική εγκυρότητα. Τα κριτήρια 2-9 με την εσωτερική και τα κριτήρια 10-11 παρέχουν πληροφορίες για στατιστική ανάλυση. Ο πρωταρχικός σκοπός της κλίμακας PEDro είναι να βοηθήσει τους χρήστες της βάσης δεδομένων του PEDro να αναγνωρίσουν άμεσα ποιες από τις γνωστές ή πιθανές τυχαιοποιημένες κλινικές δοκιμές randomised clinical trials (RCTs ή CCTs), που αρχιεοθετούν στη βάση δεδομένων του PEDro, έχουν εσωτερική εγκυρότητα (κριτήρια 2-9) και επαρκείς στατιστικές πληροφορίες ώστε να είναι τα αποτελέσματά τους ερμηνεύσιμα (κριτήρια 10-11). Η κλίμακα PEDro δε χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της «αξιοπιστίας» των συμπερασμάτων μιας μελέτης.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- American Psychiatric Association (1994). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, 4th edn. Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Ayres, AJ. (1972). *Sensory Integration and learning disorders*. Los Angeles, CA: Western Psychological Services.
- Αυγερινός, Α., Μαχαϊρίδου, Μ. και Κουρτέσης, Θ. (2002). Παιδιά με αναπτυξιακή διαταραχή της συναρμογής στο τυπικό σχολικό περιβάλλον. *Φυσική αγωγή- αθλητισμός-Υγεία*, 11-25.
- Decety, J. (1996). Do executed and imagined movements share the same central structures? *Cognitive Brain Research*, 3, 87-93.
- Higgins, JPT. and Green, S. (editors). *Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions* Version 5.1.0 [updated March 2011]. The Cochrane Collaboration, 2011. Available from www.cochrane-handbook.org.
- Hillier, S. (2007). Intervention for children with Developmental Coordination Disorder. A systematic review. *The Internet Journal of Allied Health Sciences and Practice*, 5 (3), 1-11.
- Κουρτέσης, Θ., Τσερεζόγλου, Σ. και Κουμουρτζόγλου, Ε., (1999). Αντιμέτωπη κινητικών δυσκολιών σε παιδιά δημοτικού σχολείου. *Αθλητική απόδοση και υγεία*, 1(1), 34-47.
- Kourteissis, T., Tzetzis, G., Kioumourtzoglou, E. & Mavromatis, G. (2001). The effects of an intensive recreational intervention program on children with movement difficulties. *New Zealand Journal of Disability Studies*, 9, 120-139.
- Levac, D., Wishart, L., Missiuna, C. and Wright V, (2009). The Application of Motor Learning Strategies Within Functionally Based Interventions for Children with Neuromotor Conditions, *Paediatric Physical Therapy*, 21 (4), 345-55.
- Maher, C., Sherrington, C., Herbert, R., Moseley, A. and Elkins, E. (2003). Reliability of the PEDro Scale for Rating Quality of Randomized Controlled Trials. *Physical Therapy*, 83, 713-721.
- Mandich, A., Polatajko, H.J., Missiuna, C., & Miller, L.T. (2001). Cognitive strategies and motor performance in children with Developmental Coordination Disorder. *Physical and Occupational Therapy in Pediatrics*, 20, 125-143.
- Miller, L, Polatajko, K, Missiuna, A, and MacNab, J (2001). A pilot trial of a cognitive treatment for children with developmental coordination disorder. *Human Movement Science*, 20, 183-210.
- PEDro: Physiotherapy Evidence Database. <http://www.pedro.org.au/english/downloads/pedro-scale/>
Ημερομηνία ανάκτησης: 07/09/2011.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού
Πανεπιστημιούπολη - 69100 Κομοτηνή

DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
School of Physical Education & Sports Science
Department of Physical Education & Sports Science
University Campus - GR 69100 Komotini

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Δημιουργική
& Προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

PEDro scale

1. eligibility criteria were specified
2. subjects were randomly allocated to groups (in a crossover study, subjects were randomly allocated an order in which treatments were received)
3. allocation was concealed
4. the groups were similar at baseline regarding the most important prognostic indicators
5. there was blinding of all subjects
6. there was blinding of all therapists who administered the therapy
7. there was blinding of all assessors who measured at least one key outcome
8. measures of at least one key outcome were obtained from more than 85% of the subjects initially allocated to groups
9. all subjects for whom outcome measures were available received the treatment or control condition as allocated or, where this was not the case, data for at least one key outcome was analysed by "intention to treat"
10. the results of between-group statistical comparisons are reported for at least one key outcome
11. the study provides both point measures and measures of variability for at least one key outcome

<http://www.pedro.org.au/english/downloads/pedro-scale/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Operational Definitions for the 11 PEDro Criteria (Maher et al, 2003)

Criterion	Operational Definition
All criteria	Points are awarded only when a criterion is clearly satisfied. If, on a literal reading of the trial report, it is possible that a criterion was not satisfied, a point should not be awarded for that criterion.
Criterion 1	This criterion is satisfied if the report describes the source of subjects and a list of criteria used to determine who was eligible to participate in the study.
Criterion 2	A study is considered to have used random allocation if the report states that allocation was random. The precise method of randomization need not be specified. Procedures such as coin tossing and dice rolling should be considered random. Quasi-randomization allocation procedures such as allocation by hospital record number or birth date, or alternation, do not satisfy this criterion.
Criterion 3	Concealed allocations means that the person who determined if a subject was eligible for inclusion in the trial was unaware, when this decision was made, of which group the subject would be allocated to. A point is awarded for this criterion, even if it is not stated that allocation was concealed, when the report states that allocation was by sealed opaque envelopes or that allocation involved contacting the holder of the allocation schedule who was "off-site."
Criterion 4	At a minimum, in studies of therapeutic interventions, the report must describe at least one measure of the severity of the condition being treated and at least one (different) key outcome measure at baseline. The rater must be satisfied that the groups' outcomes would not be expected to differ, on the basis of baseline differences in prognostic variables alone, by a clinically significant amount. This criterion is satisfied even if only baseline data of subjects completing the study are presented.
Criteria 4, 7-11	Key outcomes are those outcomes that provide the primary measure of the effectiveness (or lack of effectiveness) of the therapy. In most studies, more than one variable is used as an outcome measure.
Criteria 5-7	Blinding means the person in question (subject, therapist, or assessor) did not know which group the subject had been allocated to. In addition, subjects and therapists are only considered to be "blind" if it could be expected that they would have been unable to distinguish between the treatments applied to different groups. In trials in which key outcomes are self-reported (eg, visual analog scale, pain diary), the assessor is considered to be blind if the subject was blind.
Criterion 8	This criterion is satisfied only if the report explicitly states both the number of subjects initially allocated to groups and the number of subjects from whom key outcome measurements were obtained. In trials in which outcomes are measured at several points in time, a key outcome must have been measured in more than 85% of subjects at one of those points in time.
Criterion 9	An intention-to-treat analysis means that, where subjects did not receive treatment (or the control condition) as allocated and where measures of outcomes were available, the analysis was performed as if subjects received the treatment (or control condition) they were allocated to. This criterion is satisfied, even if there is no mention of analysis by intention to treat, if the report explicitly states that all subjects received treatment or control conditions as allocated.
Criterion 10	A between-group statistical comparison involves statistical comparison of one group with another. Depending on the design of the study, this may involve comparison of 2 or more treatments or comparison of treatment with a control condition. The analysis may be a simple comparison of outcomes measured after the treatment was administered or a comparison of the change in one group with the change in another (when a factorial analysis of variance has been used to analyze the data, the latter is often reported as a group _ time interaction). The comparison may be in the form hypothesis testing (which provides a P value, describing the probability that the groups differed only by chance) or in the form of an estimate (eg, the mean or median difference, a difference in proportions, number needed to treat, a relative risk or hazard ratio) and its confidence interval.
Criterion 11	A point measure is a measure of the size of the treatment effect. The treatment effect may be described as a difference in group outcomes or as the outcome in (each of) all groups. Measures of variability include standard deviations, standard errors, confidence intervals, interquartile ranges (or other quartile ranges), and ranges. Point measures and/or measures of variability may be provided graphically (eg, standard deviations may be given as error bars in a figure) as long as it is clear what is being graphed (eg, as long as it is clear whether error bars represent standard deviations or standard errors). Where outcomes are categorical, this criterion is considered to have been met if the number of subjects in each category is given for each group.